

Asia: VN/24284/2023

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä koskien rajat ylittävää pääsyä sähköiseen todistusaineistoon (E-evidence-asetus ja -direktiivi)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tuomioistuinvirasto kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta antaa oma lausuntonsa otsikkoasiassa ja lausuu seuraavaa:

E-evidence-asetuksen 8 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen

Esityksessä ehdotetaan, että asetuksen 8 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen – siltä osin kun kyse on 8 artiklan mukaisesta eurooppalaisesta esittämismääräyksestä – olisi Suomessa keskitetysti Helsingin käräjäoikeus. Esitettyä voidaan pitää perusteltuna ja siihen liittyy mietinnössä mainittuja etuja. Tuomioistuinvirasto toteaa kuitenkin, että myös syyttäjälaitoksen rooli kansallisena täytäntöönpanoviranomaisena olisi mahdollinen ja tällä ratkaisulla olisi tutkinnan näkökulmasta etuja. Syyttäväviranomainen on oikeusviranomainen ja syyttäjällä on Suomessa muutenkin vahva rooli kansainvälisessä yhteistyössä rikosasioissa sekä rikosoikeusapumenettelyssä. Lisäksi syyttäjillä olisi joustavampi mahdollisuus toimia asetuksen edellyttämässä määrärajoissa.

Tarvittavat lisäresurssit

Ehdotuksessa on arvioitu muutosten tuomioistuimille aiheuttaman lisätyön määrää. Työryhmän mietinnössä tehtyjen laskelmien taustaoletuksiin liittyy merkittävää epävarmuutta ja siksi arvioita voidaankin pitää vain suuntaa-antavina. Hallinto-oikeuksien osalta virasto viittaa Helsingin hallinto-oikeuden asiassa lausumaan, jonka mukaan seuraamusmaksun määräämistä ja määräämättä jättämistä koskevien säännösehdotusten sisältö huomioon ottaen on arvioitavissa, että mikäli seuraamusmaksuja määrättäisiin, niin niitä koskevista hallintopäätöksistä myös tehtäisiin valituksia

hallinto-oikeuteen. Mahdollisten valitusten vaikutusta hallinto-oikeuden työmäärään on kuitenkin tässä vaiheessa vaikea arvioida.

Lisätyön määrää koskevista arvioista huolimatta esityksessä todetaan, ettei esitetyillä muutoksilla ole ole talousarviovaikutuksia, koska uudet lainsäädännöstä tulevat velvoitteet ja tehtävät tulee resursoida pääsääntöisesti luopumalla olemassa olevista tehtävistä tai tehostamalla nykyisten tehtävien hoitamista. Tuomioistuinvirasto kiinnittää huomiota siihen, että tuomioistuimilla on lakiin perustuva velvollisuus käsitellä kaikki tuomioistuihin saapuvat asiat, eikä tuomioistuimilla ole mahdollisuutta oman harkintansa mukaan luopua joistakin tehtävistään. Mahdollisuuksia toiminnan tehostamiseen rajoittaa taas olennaisesti, että asioiden käsittelemisessä ja ratkaisemisessa noudatettava menettely on määritelty varsin yksityiskohtaisesti lainsäädännössä. Tämä tarkoittaa sitä, että nyt esitetyn muutoksen aiheuttama työmäärän lisäys aiheuttaa vastaavan vähennyksen resursseista, jotka Helsingin käräjäoikeudella on käytettävissä muiden asioiden käsittelyyn.

Esityksessä on kuvattu kirjalliseen viestintään tarkoitetun hajautetun tietojärjestelmän (e-CODEX) ja jäsenvaltioiden käyttöön tulevan tiedonvaihtoportaalin (eEDES) toteuttamista. Esityksen mukaan syntyy omat erilliset lisäkustannukset, mikäli rajapintoja päätetään myöhemmässä vaiheessa toteuttaa hajautetusta tietojärjestelmästä kansallisiin viranomaisen asianhallintajärjestelmiin tai palveluntarjoajien tietojärjestelmiin. Näistä kustannuksista vastaisivat kunkin kansallisen järjestelmän omistajatahot. Tuomioistuinvirasto toteaa, että mahdollisuus toteuttaa rajapintoja tuomioistuinlaitoksen tietojärjestelmiin tulee olennaisesti riippumaan käytettävissä olevista resursseista.

Kumpula Pasi
Tuomioistuinvirasto